

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะ
เศรษฐกิจและสังคมของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับที่จะสามารถผลิตคนที่มีความ
รู้ในระดับกลางให้มีความสามารถทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตได้อย่างเป็น
สุข เข้าใจสภาพปัญหาบ้านเมือง รู้จักร่วมมือร่วมใจกันที่จะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นของตน
ไม่ทำตนให้เป็นปัญหาอันอาจก่อให้เกิดสภาพด้อยพัฒนาซึ่งได้แก่ สภาพที่ประชาชนของประเทศมี
ความยากไร้ ไม่รู้ เจ็บป่วย เจื่อยชา และขาดความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาตนเองหรือ
แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วสภาพเช่นนี้ มักจะ
ปรากฏอยู่ในเขตชนบทที่ห่างไกลความจริงทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับความเสมอภาคทาง
การศึกษา โอกาสที่จะได้รับการศึกษาทั้งในระดับการศึกษาภาคบังคับ ระดับสูงกว่าภาคบังคับ
และคุณภาพของการศึกษา ยังมีความแตกต่างกันมากระหว่างผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีและ
อยู่ในเมืองกับผู้ที่มีฐานะยากจนและอยู่ในชนบทห่างไกลหรืออยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2519 : 29)

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว แนวคิดที่จะกระจายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อผลิต
กำลังคนที่มีคุณภาพระดับกลางให้ทั่วถึงทุกท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสที่จะ
ได้รับการศึกษาจึงเกิดขึ้น นโยบายในการขยายโรงเรียนออกไปสู่ชนบทให้มากขึ้นจึงเป็น
โครงการหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) และเป็นการตอบ
สนองนโยบายการมัธยมศึกษาไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา (กรมสามัญ
ศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 26)

จากนโยบายข้างต้น จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชนบท จะมีบทบาทใกล้ชิดกับชุมชนชนบทมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ตัวจังหวัด ซึ่งแนวโน้มปัจจุบันตามแนวทางการพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 75-76) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์และนโยบายในการให้โรงเรียนมัศึกษามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นไว้ว่า "เพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นสื่อกลางในการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีนโยบายปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติเพื่อเอื้ออำนวยให้โรงเรียนเป็นแหล่งกลางในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมอาชีพ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรม การกีฬา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น"

จากจุดประสงค์และแนวนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ได้กำหนดจุดประสงค์การพัฒนาชนบทเป็นเป้าหมายหลักสำคัญประการหนึ่งเพื่อมุ่งพัฒนาชนบทในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาที่แล้มาให้สามารถช่วยตัวเองได้ในอนาคต โดยจะมุ่งพัฒนาชาวชนบทที่ยากจนให้ขึ้นสู่ระดับพอมีพอกินและสามารถก้าวไปสู่ขั้นการอยู่ดีกินดีขั้นในระยะยาวต่อไป โดยมีแนวนโยบายพัฒนาชนบทเป็นหลักการสำคัญ 5 ประการคือ

1. ยึดพื้นที่เป็นหลัก โดยให้ความสำคัญแก่พื้นที่ยากจนหนาแน่นก่อน
2. พัฒนาฐานะประชาชนให้พออยู่พอกิน และมีบริการขั้นต่ำอย่างทั่วถึงในเขตชนบทที่มีความยากจนหนาแน่น
3. เน้นการปรับปรุงเพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้นตามลำดับ
4. แก้ปัญหาที่ประชาชนยากจนเผชิญอยู่จริงให้ทั่วถึงพื้นที่ชนบทยากจน
5. ให้ประชาชนมีส่วนแก้ไขปัญหาของตัวเองให้มากที่สุด

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 342)

นโยบายส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 มีอยู่ 2 ข้อคือ

1. จัดส่งเสริมการศึกษาทุกระดับและประเภท ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ให้ประสานสัมพันธ์กัน และให้ได้ปริมาณและสัดส่วนที่เหมาะสมกับการพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. จัดและส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งบริการการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และ กีฬา พลาณามัยแก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 21)

วัตถุประสงค์ ในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 มีอยู่ว่า "เพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นสื่อกลางในการพัฒนาท้องถิ่น" และมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ต้องประสานและพัฒนาชุมชนคือ

1. จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผสมผสานและสอดคล้องกันและกันระหว่างการศึกษาในระดับและนอกระบบโรงเรียน

2. จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อผลิต ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรมและศิลป์ให้แก่นักเรียนและสนับสนุนให้ใช้บุคลากร สถาบันองค์การในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานดังกล่าว

3. หาข้อมูลและกำหนดมาตรการเพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรัพยากรมนุษย์ จากสถานประกอบการของรัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและเป็นแหล่งฝึกงานของนักเรียน

4. ปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติ เพื่อเอื้ออำนวยให้โรงเรียนเป็นแหล่งกลางในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมอาชีพสุขภาพ อนามัย วัฒนธรรม การกีฬา และการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 75-76)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาไว้ 3 ประการคือ

1. สอนและอบรมนักเรียน
2. สอนประชาชน
3. บริการประชาชน

โดยให้ความหมายว่า

สอนและอบรมนักเรียน หมายความว่า สอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่

สอนประชาชน หมายความว่า ให้ความรู้ทั่วไป และวิชาชีพ รวมทั้งจริยธรรม และคุณธรรม

บริการประชาชน หมายความว่า อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น (กรมสามัญศึกษา 2527 : 4-5)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ความเหมาะสมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในการพัฒนาชนบท
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน กรมสามัญศึกษา มีโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบถึง 1,677 โรงเรียน และโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์อีก 36 โรงเรียน รวมเป็น 1,713 โรงเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งมีความเหมาะสมในการที่จะช่วยพัฒนาชนบทดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไป ทั้งในเมืองและชนบท
 2. ที่ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นจุดรวม หรือเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
 3. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากมีความพร้อมด้านครุภัณฑ์อาคารสถานที่
 4. โรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค
- บางโรงเรียนมีทรัพยากรพอที่จะสนับสนุนงานพัฒนาชนบทได้

จากหน้าที่ และความเหมาะสมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่จะดำเนินการและร่วมมือกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามหลักการซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาชนบทให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยมุ่งที่จะกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักช่วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่มได้ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองให้สูงขึ้น

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทในแบบพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) พ.ศ. 2524 ได้กำหนดให้ท้องที่อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดลำปาง จำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่พริก อำเภอเสริมงาม อำเภอสมปراب อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภองาว อำเภอเถิน อำเภอแม่เมาะ อำเภอเมืองปาน และอำเภอแม่ทะ เป็นเขตพื้นที่เป้าหมายเพื่อการศึกษาพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2526 : 249) เนื่องจากจังหวัดลำปางมีพื้นที่ทั้งหมด 13 อำเภอ จึงพบว่า นอกจากอำเภอเมืองแล้ว พื้นที่เกือบทั้งหมดจะเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบททั้งสิ้น จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญหรือความต้องการอย่างสูงต่อการพัฒนาชนบทในจังหวัดลำปาง

จากความสำคัญของการพัฒนาชนบท หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา และความสำคัญของการพัฒนาชนบทในจังหวัดลำปางประกอบกับผู้วิจัยได้ปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กมาเป็นเวลานาน มีความเห็นว่าหน้าที่ในการพัฒนา
ชนบท ได้ถูกกำหนดอย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็มีปัจจัยอีกหลายประการเป็นอุปสรรค ทำให้
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กทำหน้าที่ในด้านนี้ไม่มีประสิทธิภาพ จึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ
เรื่องนี้เพื่อจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดลำปางให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทในการพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง
จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และ
ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง จังหวัดลำปาง เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยม
ศึกษา ขนาดเล็ก
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก ตามการรับรู้ของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง
จังหวัดลำปาง

สมมติฐานของการวิจัย

การรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับบทบาท
ในการพัฒนาชนบท ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ในการพัฒนาชนบท ตามกรอบที่ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้คือ

1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาด้านสังคมและชนบท
3. การพัฒนาด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติ
4. การพัฒนาด้านกีฬา นันทนาการ และพลานามัย
5. การพัฒนาด้านศาสนา และศีลธรรม
6. การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรม
7. การพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต (สามัญศึกษา , กรม กองแผนงาน 2527 : 7-9)

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามตำแหน่ง หรือกิจกรรมพิเศษที่ได้กระทำ

การพัฒนาชนบท หมายถึง กระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไปนี้ คือ

1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาด้านสังคมและชนบท
3. การพัฒนาด้านการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติ

4. การพัฒนาด้านการกีฬา นันทนาการ และพลานามัย
5. การพัฒนาด้านศาสนา และกิจกรรม
6. การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรม
7. การพัฒนาทางการศึกษาตลอดชีวิต

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดลำปางที่มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ที่รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ เป็นการภายในที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ครูอาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท หมายถึง นายอำเภอ ปลัดอำเภอ พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนด้านการพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ปัญหา การปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องในบทบาทการชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
4. เป็นแนวทางในการศึกษา วิจัยของผู้สนใจต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้ที่รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่และผู้ที่ยอมรับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่เป็นทหารภายในที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดลำปาง ทั้งหมด 15 โรงเรียน เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 30 คน ใช้เป็นประชากรทั้งหมดในการวิจัย
2. ครูอาจารย์ ได้แก่ ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดลำปาง ทั้งหมด 15 โรงเรียน จำนวน 264 คน หาขนาดตัวอย่างประชากรตามวิธีของ Taro yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2527 : 63) แล้วเลือกตัวอย่างประชากรโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) แล้วกระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วนของครูในโรงเรียนนั้นๆ รวมเป็นจำนวน 159 คน
3. ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ รวมอำเภอละ 6 คน จำนวน 11 อำเภอ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 66 คน ใช้เป็นประชากรทั้งหมดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาตำราเอกสารบทความและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี ข้อค้นพบ เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาชนบท ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม กรอบความคิดในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. ทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตจังหวัดลำพูน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย 5 โรงเรียน จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าไม่มีปัญหา เกี่ยวกับการสื่อสารความหมายในข้อคำถามแต่ประการใด
6. หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach)
7. นำแบบสอบถามไปใช้ในกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำ หนังสือ รับรองการทำวิทยานิพนธ์ จากภาควิชาบริหารการ ศึกษา หรือบัณฑิตวิทยาลัย และหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลจากต้นสังกัดของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือ และอธิบายชี้แจงในการตอบแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายเวลาในการมารับแบบสอบถามคืน

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว จะจำแนกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกและตรวจนับ จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืนมาอย่างสมบูรณ์ หากได้ไม่ถึงร้อยละ 80 ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามแบบสอบถามอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละและเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลด้านบทบาทในการพัฒนาชนบท ในแต่ละข้อ โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค โดยใช้ความถี่และนำเสนอโดยการบรรยาย

การนำเสนอผลการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยและเสนอผลการวิจัย มีลำดับขั้นดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท, การพัฒนาชนบท , ปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาชนบทของไทย , บทบาทในการพัฒนาชนบท ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

บรรณานุกรม แสดงรายการเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าในการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วยหนังสือ ติดต่อราชการแบบสอบถาม